

Montclús de Dalt

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Montclús, zona sud-est.
Emplaçament Agafar ctra. St Jaume, passats uns 6km, pista a la dreta, seguir uns 2,5km, bifurcació a la dreta.

Coordenades:

Latitud: 42.20752
Longitud: 1.99585
UTM Est (X): 417109
UTM Nord (Y): 4673305

Classificació

Número de fitxa 08166 - 58
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle XII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La casa es conserva, però la majoria d'annexes -excepte l'antiga capelleta- estan en procés d'enrunament.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08615A00000000
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dg., 07/06/2009 - 02:00

Descripció

Es tracta d'una gran masia formada per un conjunt d'edificis destinats a diferents usos, com vivenda (amos i treballadors o mossos), pallers, magatzems, corts i una capella. La casa és de grans dimensions, planta irregular i coberta a dos vessants amb el carener paral·lel a la façana principal; consta de tres nivells de planta. Està construïda en una zona en desnivell fet que li permet tenir accés a peu pla tant a planta baixa com a planta primera. Mostra diferents ampliacions i reformes, les més importants són del segle XVIII i XIX, entre altres suposà l'ampliació de l'estructura pel costat sud, creant una galeria de dos nivells (PB i P1), amb dues obertures per planta amb arcs fets amb maó, i modificacions a moltes de les obertures, la majoria de les quals són fetes muntants i llinda en arc rebaixat de maó massís. Pel que fa als murs, mostra diferències d'aparell en funció de la fase constructiva, així les parts més antigues són de carreus i pedres desbastades mostrant un aparell més regular, la resta té un acabat més heterogeni amb pedres irregulars i molta presència de maó massís i teula. A l'interior, a nivell de planta baixa trobem espais coberts amb volta. A planta primera podem veure interessants espais com la gran sala, amb habitacions als costats, i una cuina amb fogons (reconvertits en armari), amb la cendrer a sota i la pica de pedra al costat. El paller del costat sud és de dos nivells i en destaca la façana principal, formada per quatre obertures per planta fetes amb arc també de maó (avui algunes tapiades). Al costat oest de la casa hi ha altres edificis destinats a paller, magatzems i al bestiar, aquests es troben en procés d'enrunament i coberts de molta vegetació. A l'extrem sud-oest del conjunt hi ha una petita capella, en la seva estructura (com la majoria dels altres edificis) combina la pedra en cantoneres (grans carreus) amb paredat de pedres irregulars, més petites i amb fragments de maó i teula, i maó massís emmarcant les obertures; a la façana principal hi ha porta amb un maó massís a sobre amb la data 1898, i per sobre una obertura circular o rosetó. Actualment l'interior està habilitat com a vivenda. Les diferents construccions que conformen el conjunt estan unides per murs de tancament, en els quals hi ha diferents accessos i portals, destaca el portal sud-est, que dona a nivell de la planta baixa de la casa, que té dos carreus amb inscripció, un a cada costat de l'obertura, en un hi ha "J.P.Y.B. DE CASTELLSOL", i a l'altre una data del segle XIX, parcialment il·legible. Al centre de tot el conjunt hi ha l'era enrajolada. Montclús està envoltada, sobretot pel costat nord, sud i oest, de grans camps de conreu i prats de pastura.

Observacions:

Montclús està emplaçat al sud-est del municipi, és un lloc molt particular i característic conformat per una àmplia planúria que ha afavorit la domesticació d'aquests terrenys, situats a una alçada aproximada, entre 1300 i 1400 metres.

Història

El lloc de Montclús consta a la documentació des del segle XII. La primera referència que trobem és de l'any 1100, en concret el document de fundació d'una confraria al monestir de Santa Maria de Lillet, feta pel bisbe Ot de la Seu d'Urgell, per tal de fixar-hi la vida regular, com a focus d'espiritualitat a la Vall de Lillet i al Comtat de Cerdanya; la confraria estava formada per clergues i laics entre els que consta "Eliard de Montclus" (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,42; i VVAA:1985;361). Al llarg d'aquest segle XII i sobretot als segles XIII i XIV, trobem nombroses referències al lloc de Montclús, i algunes de les quals són referides al mas Comalada i d'altres al mas Soler. Així, al 1296 consta un document de donació de la batllia de Montclús feta pel canonge de Santa Maria de Lillet, Pere Serra (que l'havia comprada amb béns propis a A. Ripoll del Castell de Lillet), al pavorde Ramon de Vila i canonges de la parròquia de Lillet. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,57). En un document del 1323, Hug de Mataplana redimeix a Guillem del Soler de Montclús per haver-se apropiat d'uns quintals del mas Prat; l'absol a canvi de pagar 800 sous, i de tornar els quintals al senyor (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,60). Al 1332 consta que els homes de Montclús, Ardericó, Arderiu i Junyent tenien una concessió de devesa al lloc del Solà a la Llena de Salvaterra, atorgada pel senyor de Mataplana (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.III,319). Entre el 1343 i el 1345 figuren

diferents documents on s'estableixen o fan concessions de deveses al lloc de Montclús, en concret dues de les quals són al Serrat de les Fonts i als Boixadors. Posteriorment, al 1386 el pavorde Berenguer Ferrer estableix a perpetuïtat la batllia de Montclús i de Sois, a favor de Jaume Çacomalada (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,60). Montclús consta el 1573 com una de les masades de la parròquia del monestir de Santa Maria de Lillet que van haver de col·laborar en la reparació de l'església i el monestir arran de les bregues tingudes ente la família Cadell i la Riembau. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.III,184). La primera referència directa a Montclús de Dalt és en data 1856, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63.1856 nº 32" (ACBR).

Bibliografia

BOIXADER, P. (1997: 34-36): "Inventari de les cases de pagès de la vall de Lillet". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

VVAA. (1985: 360-361): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

